



Na jarnej slávnosti predstavili važecký slovník



Chorovod Omilienci.

Jarné otváranie studničiek na Duča je už tri desaťročia obľúbenou slávnosťou nielen pre Važčanov, ale priláka k nám aj milovníkov tradícií z iných kútov Slovenska. Dominantou je najmä unikátny chorovod Omilienci.

Na tónoch piesne preniká nám do duší krása. V tých tónoch a v nádhernej palete pestrých farieb našich krojov sú ukryté tie najkrajšie esencie života pod majestátnymi Tatrami, života vo Važci. Je krásny, občas ťažký, väčšinou všedný a občas slávnostný. Tak ako aj 19. mája.

Dopoludnia boli v evanjelickom kostole slávnostné bohoslužby. Popoludní chorovod Omilienci prešiel obcou od reštaurácie Izabela na Námestie slobody, kde program pokračoval vystúpením FZ Stráne a ľudovej hudby Pasyja.

Počas slávnosti starosta obce Milan Lištiak uviedol do života novú knihu Anny Tóthovej s názvom Važecké nárečie. (Knihu si môžete zakúpiť v potraťvinách MY na Vernárskej ulici). Obsahuje nielen unikátny slovník važeckých výrazov, ale aj mnoho zaujímavostí o živote v starom Važci, spomienok a pútavých príbehov. Spoluautormi publikácie sú Vladimír Bočko a Ján Kováč.

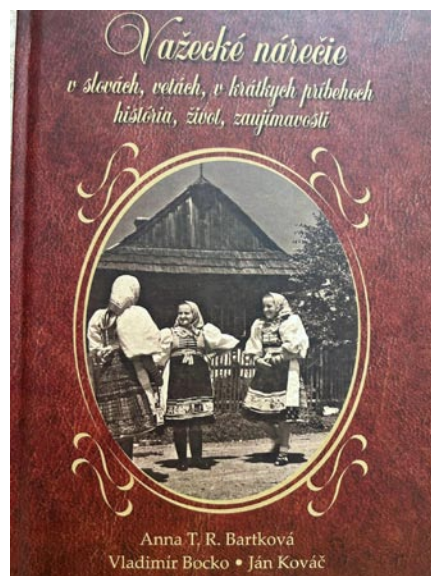
„Som hrdý, že tradície našich predkov pretrvávajú dodnes. Je v nich naše bohatstvo, kúzlo, obrovská príťažlivosť a dôkaz, že ľudia vo Važci majú srdcia otvorené a sú hrdí na svoje korene. A som veľmi rád, že máme takých roduverných spoluobčanov, ako je pani Anna Tóthová, ktorá k už viacerým knihám pridala ďalšie veľmi zaujímavé dielo nielen o važeckom nárečí. Jej aj spoluautorom patrí naša obrovská vďaka,“ dodal starosta.



Tradične sa na spriemnení atmosféry otvárania studničiek podieľajú aj obyvatelia obce, ktorí vyzdobia svoje domy na ulici Hlavnej na trase chorovodu a pre divákov i účinkujúcich pripravujú aj občerstvenie. Bohatú zbierku zvoncov každoročne pripravujú Ľudovít Renko a šikovné ženy ponúkajú rozmanité ručne vyrábané dekorácie.

(mp)

Fotogaléria z podujatia na strane 20.



Z obecných rokovaní

Rokovania obecného zastupiteľstva sa od januára do októbra uskutočnili päťkrát. Poslanci sa zaoberali bežnými prevádzkovými témami (plán práce hlavného kontrolóra, správy o činnosti kontrolóra, úpravy a zmeny rozpočtov, inventarizácia majetku, správa audítora...).

Poslanci schválili dočasnú výpožičku obecných priestorov pre miestny spolok Slovenského červeného kríža (budova zdravotného strediska) a pre OZ Deti spod Kriváňa (suterén MKS) do 31. 12. 2026. Priestory sú pre spomínané organizácie poskytnuté bezodplatne a náklady na energie počas výpožičky bude hradíť obec. Schválili aj predĺženie nájmu v budove zdravotného strediska pre spoločnosť Jazmed do 31. 12. 2028 (zabezpečenie zdravotníckych služieb).

V rámci ekonomickej tematiky schválili záverečný účet Obce Važec za rok 2023 a celoročné hospodárenie obce za rok 2023 bez výhrad a tiež schválili použitie prebytku rozpočtu obce vo výške 140 181 eur na tvorbu rezervného fondu. Podľa ekonomickeho rozboru Obecný podnik dosiahol za minulý rok stratu vo výške 7252 eur a bola preúčtovaná na nerozdelený zisk z minulých rokov.

Na rok 2024 poslanci schválili dotácie pre Športový klub Kriváň 15-tisíc eur, RKC 500 eur, Komisiu pre mládež v Spišskej diecéze 100 eur, Poľovnícke združenie Kriváň 1000 eur, MO Maticе slovenskej 1750 eur, FZ Stráne 2000 eur, Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi 500 eur, MS SČK 3500 eur, Jednota dôchodcov 8000 eur, OZ Deti spod Kriváňa 3500 eur, mesto Svit CVČ 300 eur, Diecézne centrum voľného času 1500 eur.

Poslanci odobrili návrh Richarda Zubaja, aby pri začatí investičných činností v obci boli prítomní aj členovia stavebnej a finančnej komisie a návrhy Gabriely Turanovej na zverejnenie informácie o začatí výberových konaní na obecnej stránke a zmenu periodicity obecných novín (štvrtročník).

Zastupiteľstvo sa zaoberalo aj návrhom projektového zámeru na vybudovanie zariadenia pre seniorov s pobytovou službou pre 12 osôb a ambulatného zariadenia pre seniorov s kapacitou do 25 miest na časti obecného pozemku na Širokej ulici. Zámer nebol schválený vzhľadom na názory viacerých poslancov, ale aj občanov obce, že predmetný

pozemok nie je na tento účel ideálny a nedostačujúca je aj navrhovaná kapacita zariadenia (viac k téme v decembrových novinách).

Poslanci sa opakovane zaoberali problematikou prenájmu bytov v Jelšave, Sirku a Sáse. Nehnuteľnosti obec zakúpila v roku 2022 a prenajala niekoľkým rodinám z osady Dolinka (15 dospelých, 12 detí). Kvôli neplateniu nájomného a nešetrnému nakladaniu s nehnuteľnosťami obec od zmlúv odstúpila. O byty v Jelšave a Sirku prejavili záujem ďalší obyvatelia z osady, s ktorými boli uzatvorené nové nájomné zmluvy (na osem rokov). Dom v Sáse poslanci z dôvodu vysokých nákladov na údržbu a prevádzku označili ako prebytočný majetok a určili na odpredaj.

„Nehnuteľnosti sme kupovali v snahe pomôcť obyvateľom osady žiť dôstojnejší život v lepších podmienkach. Poskytli sme bývanie za výhodných podmienok niekoľkým rodinám. Žiaľ, niektorí si to vážia viac, iní menej, neplatili nájom, aj keď bol v podstate symbolický a mali možnosť platiť si postupne splátky tak, aby sa časom stali domy ich majetkom. Keďže to nevyužili, ukončili sme s nimi zmluvu, neplatičov dali na exekúciu a poslanci rozhodli

o prenájme dvoch domov iným rodinám. Pôvodní nájomníci sa už do Važca nevrátili, etablovali sa tam v okolí. Tretí dom, ktorý je v horšom stave, určilo zastupiteľstvo na predaj. Aby sme sa vyhli opakovanému scenáru, vypracovali sme aj nové zásady pridelovania nájomných bytov. Nových nájomníkov sa snažilo zastupiteľstvo vybrať z viacerých záujemcov po dôkladnom posúdení ich pomerov, aby sme čo najviac eliminovali riziko neplatenia nájmu a ničenia prenajatej nehnuteľnosti,“ uviedol starosta Milan Lištiak.

Nové zásady o podmienkach nájmu a kritériách pridelovania nájomných bytov vo vlastníctve obce určujú zloženie finančnej zábezpeky pri podpise zmluvy, výšku maximálneho príjmu záujemcu, nutnosť nemať záväzky voči obci a ďalšie podmienky.

Poslanci taktiež aktualizovali Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a doplnili ich aj o sadzby nájomného a ceny.

Ceny pozemkov: do 30 m² – 7 eur/m², nad 30 – 80 m² – 14 eur/m², nad 80 m² – znalecký posudok. Ceny prenájmu nebytových priestorov: Malý dom služieb 2,7 eur/m² mesačne, stánok pod tržnicou 125 eur mesačne, polyfunkčný objekt Hlavná 775 - 2,7 eur/m² mesačne, polyfunkčný objekt – ambulancia lekárnica – 1 euro/m² mesačne.

Obec sa zapája do projektov

V tomto roku sa naša obec zapojila do troch projektov na získanie financií. Koncom mája sme podali projekt na nákup prídavných zariadení ku traktoru vrátane kontajnerov za účelom zvýšenia množstva vytriedených druhov odpadu. Celková hodnota projektu je viac ako 105-tisíc eur, požadovaná výška nenávratného finančného príspevku je necelých 97-tisíc eur. Okrem štyroch kontajnerov v rámci projektu žiadame o čelný traktorový nakladač, veľkoobjemovú lopatu a reťazový kontajnerový nosič.

Získať financie sa vedenie obce snaží aj v iných oblastiach, podrobnosti priblížil starosta Milan Lištiak:

„Zapojili sme sa aj do výzvy na zvýšenie kapacity materskej školy, v rámci ktorej by sme chceli upraviť priestory a pridať ďalšie dve triedy s kapacitou 36 detí. V rámci projektu by sme nakú-

pili aj vybavenie do tried a vybudovali dopravné ihrisko. Projekt počíta s investíciou necelých 290-tisíc eur, financovanie je 100 % z plánu obnovy cez ministerstvo školstva, bez spoluúčasti. Stavebné úpravy a výstavba dopravného ihriska predstavuje zhruba 215-tisíc eur, zvyšok je na vybavenie tried a dopravného ihriska. Z environmentálneho fondu žiadame dotáciu 18-tisíc eur na výsadbu zelene. V projekte je navrhovaná plocha 180 m² na Námestí slobody a pozdĺž Hlavnej ulice, príprava záhonov a 720 rastlín na výsadbu. Spoluúčasť obce je len jedno percento. Vypracovanie žiadosti s kompletným riadením projektu stojí 1200 eur, v prvej fáze sme zaplatili len polovicu, druhú doplatíme v prípade schválenia projektu. Konkrétne rozmiestnenie záhonov a rastlín odsúhlasíme, keď bude projekt úspešný.“

(red)

Zberný dvor v prevádzke

Od polovice mája (14. 5.) je v prevádzke zberný dvor na ulici K jaskyni. V prvej fáze boli k dispozícii kontajnery na zber biologicky rozložiteľného odpadu, objemného odpadu (nábytok, okná...) a drobného stavebného odpadu. Neskôr pribudli ďalšie kontajnery na sklo, papier a plasty.

Odpad môžu na zbernom dvore odovzdať občania obce Važec, ale aj majitelia nehnuteľností v obci, alebo ľudia s prechodným pobytom vo Važci. „Máme ohlasy od občanov, ktorým sa tento systém nepáči, avšak podľa podmienok projektu je táto evidencia potrebná. Ľuďom sa tiež nepáči, že ich vyzývame na čo najdôkladnejšie roztriedenie jednotlivých zložiek odpadu, napríklad, aby staré okno rozobrali na sklo, rám a kľučky, kovania. Našou snahou je totiž odpad v maximálnej možnej miere zhodnocovať, nielen odvieť na skládku. Ak odpad skončí na skládke, musíme okrem poplatkov za vývoz platiť navyše poplatok za uskladnenie, čo je viac ako 100 eur za tonu a tieto poplatky stále rastú. Ak odpad vytriedime, jednotlivé zložky je možné zhodnocovať a použiť na ďalšie spracovanie, takže nám nevznikajú náklady na skládkovanie. Preto je naozaj dôležité čo najviac separovať, pomôže to nielen životnému prostrediu, ale aj našim peňaženkám. Z dôvodu neustále sa zvyšujúcich nákladov na odpady sme už boli nútení navýšiť aj poplatok za vý-

voz TKO pre občanov. Domácnosti tiež majú možnosť separovať (sklo, plasty) a znížiť tak celkové výdavky obce za skládkovanie odpadu. Ak sa naša odpadová disciplína nezlepší, budeme musieť výšku poplatkov pre občanov opäť prehodnotiť,“ vysvetlil starosta Milan Lištiak.

Odpad dovezený na zberný dvor (vozík, motorové vozidlo) je odvážený na veľkokapacitnej prejazdovej váhe. Následne je potrebné odpad premiestniť do vyčlenených veľkoobjemových kontajnerov (podľa konkrétneho druhu odpadu). Prázdny vozík alebo motorové vozidlo sa opäť odváži a pracovník zberného dvora vystaví doklad o množstve a druhu prevzatého odpadu. Biologicky rozložiteľný odpad a veľkoobjemový odpad sú ukladané zdarma. Pri odovzdaní drobného stavebného odpadu je pôvodcovi účtovaný poplatok vo výške 0,08 eur za kilogram. Poplatok je potrebné uhradiť v hotovosti pracovníkovi zberného dvora.

Pred odovzdaním je potrebné jednotlivé druhy odpadu upraviť. Napríklad tráva sa musí odovzdať čerstvá, nie v procese hnilobného rozkladu. Kónare alebo kríky musia byť upravené na dĺžku maximálne pol metra a okliesnené, celé kríky alebo koruny stromov nebudú prevzaté.

Objemný odpad (napr. nábytok) by mal byť v rozmontovanom stave, bez kovových súčiastok (kľučky, zámky...).

OTVÁRACIE DNI A HODINY ZBERNÉHO DVORA:

**Zimné obdobie
(november – marec)
Sobota 13.00 – 16.00 hod.**

Z čalúneného nábytku je nutné odstrániť čalúnenie, poťahy a kovové pružiny. Tieto zložky je potrebné doviesť oddelene. Zo starých okien alebo dverí je treba demontovať sklenené výplne, kľučky, zámky a kovové závesy.

Medzi drobným stavebným odpadom (podrvený odpad z búracích prác pri rekonštrukcii stavieb) nesmú byť azbestové častice, ani odpad nemá byť zmiešaný so zvyškami sanitárnych zariadení (WC misy, umývadlá, plastové kanalizačné zvyšky potrubí, príp. vodiče z elektroinštalácie).

Do zberného dvora je zakázané voziť komunálny odpad a nebezpečný odpad, ktorý pochádza z rozobratých motorových vozidiel (palubné dosky, sedadlá, čalúnenie dverí, iné komponenty).

Na zbernom dvore môžete odovzdať aj papier, lepenku, sklo a plasty (časopisy, kartóny, knihy, tabuľové sklo z okien, ale nie autosklo, plastové okenné rámy, vedrá, vaničky, lopaty a podobne).

Nenávratný finančný príspevok na zriadenie zberného dvora získala obec na základe žiadosti z októbra 2022. Rozpočet projektu bol vo výške 317-tisíc eur. Spoluúčasť obce vo výške 5 % predstavuje necelých 16-tisíc eur, zvyšok financovalo ministerstvo životného prostredia. Projekt sa začal realizovať v júli 2023, koncom roka bola kolaudácia. Zdĺhavé vybavovanie potrebných povolení spôsobilo, že prevádzka začala až v máji 2024.

Podľa rozpočtu bolo vyše 230-tisíc eur určených na stavebné práce, vyše 72-tisíc eur na nákup traktora a zvyšných takmer 13-tisíc eur na tri kontajnery (stavebný odpad, bio odpad, veľkoobjemový odpad) a kamerový systém.

Z vlastných zdrojov obec dokúpila štyri kontajnery na sklo, papier, lepenku a plasty v hodnote 7 788 eur.

(red)



Upravili cesty aj areál zbrojnice



Asfaltovou drťou bol upravený povrch spojovacej komunikácie medzi ulicou Tatranskou a ulicou Širokou.

Najväčšou tohtoročnou investíciou bola úprava areálu hasičskej zbrojnice. „Keďže v susedstve zbrojnice sme vybudovali zberný dvor, ktorého areál je upravený a vyasfaltovaný, považovali sme za vhodné upraviť aj priestory pre hasičov. Z praktického aj morálneho hľadiska si myslím, že to bola vhodná investícia, naši dobrovoľní hasiči sú aktívni, nielenže si to zaslúžia, ale aj vzhľadom na využívanie ťažkej techniky by malo byť dobré technické zázemie samozrejmosťou,“ zhrnul starosta

Milan Lištiak. Samotnému asfaltovaniu predchádzala príprava podkladového terénu, hutnenie i odvodnenie. V júli bol vynovený areál odovzdaný do užívania. Celkové náklady predstavovali 67 400 eur.

V septembri obec dostala ponuku stavebnej firmy vykonávajúcej rekonštrukciu diaľnice na využitie asfaltovej drte. Podľa slov starostu bola ponuka výhodná, pretože materiál bol zdarma a obec znášala len náklady na dopravu. „Asfaltovou drťou sme upravili povrchy viacerých úsekov ciest – spojnicu medzi Širokou a Tatranskou ulicou, časť ulice Pod vrškami a materiál sme použili aj na spevnenú plochu na Pastierskych. Celkovo sme takto upravili takmer 5000 m² terénu. Materiál bol aplikovaný v hrúbke osem až desať centimetrov a zhutnený valcom, aby sa zvýšila odolnosť a životnosť. Pripúšťam, že to nie je plnohodnotné asfaltovanie, ale verím, že takáto úprava výrazne zlepší komfort občanov – zníži sa prašnosť a zlepši kvalita prejazdu motorovými vozidlami. Práce sme robili svojpomocne s našimi zamestnancami a v kooperácii s firmou Ludovít Renko. Celkové náklady boli 12 220 eur. Podľa cenovej ponuky, ak by sme zákazku zadali v celom rozsahu dodávateľskej firme, náklady by boli 25 eur za m²,“ dodal M. Lištiak. (mp)



Vyasfaltovaný areál hasičskej zbrojnice.

Aj vy môžete prispieť do obecných novín. Radi privítame vaše tipy a námety:

0904 653 071

alebo

michaela388@gmail.com

Vlastníctvo psa prináša aj povinnosti

Nie všetci milovníci psíkov si uvedomujú, že s vlastníctvom štvornohého miláčika im pribúdajú aj povinnosti a zodpovednosť. Chov psov na dedine je z historického kontextu vnímaný akosi voľnejšie, avšak aj tu platia pravidlá stanovené zákonom a všeobecne záväznými predpismi, na ktoré netreba zabúdať.

Podľa zákona o veterinárnej starostlivosti je vlastník alebo držiteľ psa povinný na vlastné náklady zabezpečiť jeho vakcináciu proti besnote a trvalé označenie. Vlastník alebo držiteľ zvierata je tiež povinný zabezpečiť bezodkladne veterinárne vyšetrenie zvierata, ktoré poranilo človeka a potvrdenie o tomto vyšetrení bezodkladne doručiť poranenému človeku.

Povinnosťou je tiež prihlásiť psa do evidencie v obci (a hlásiť každú zmenu skutočností a údajov, ktoré sa zapisujú do evidencie). Držiteľ psa, ktorý nesplní náležitosti zákona, sa dopúšťa priestupku, napr. ak nezabráni voľnému pohybu psa okrem priestorov na to určených, nenahlási odcudzenie, zničenie alebo stratu známky, neohlási, že pes pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný (ak sa nepoužil v krajnej núdzi alebo v nutnej obrane).

Ak ste so psom na prechádzke, rešpektujte zákaz voľného pohybu psa, či zákaz vstupu so psom a zabráňte ohrozovaniu alebo útoku na človeka alebo iné zviera vašim psom. Ak pes znečistí verejné priestranstvo výkalmi, musíte

ich bezprostredne odstrániť. Porušenie týchto pravidiel je tiež priestupkom.

Za porušenie zákona hrozí pokuta podľa závažnosti priestupku do výšky 165 eur. Priestupky prejednáva obec a v blokovom konaní aj orgán policajného zboru.

Od augusta máme v obci vyškoľených pracovníkov na odchyt túlavých zvierat. Odvtedy odchytili osem túlavých psov. U piatich boli zistení majitelia, ktorí boli postúpení na priestupkové konanie. Celkovo boli udelené pokuty vo výške 150 eur. Tri psy bez majiteľa boli umiestnené do útulku.

V roku 2024 evidujeme v obci 216 psov a 192 majiteľov. Poplatok za jedného psa je sedem eur, na nedoplatkoch obec eviduje 105 eur. Od poplatku sú oslobodení vlastníci s preukazom ZŤP.

(red)

Beh mieru

Zástupcovia obce, školy a občianskeho združenia Deti spod Kriváňa privítali v máji (24.5.) v našej obci účastníkov medzinárodného Behu mieru. Bežcov s horiacou pochodňou počkali deti pri bráne základnej školy a spolu prebehli na Námestie slobody. Tam ich čakali rôzne aktivity. Hádali, z akej krajiny bežci pochádzajú, podľa toho, akým jazykom sa im prihovorili. Zahrali si scénky, v ktorých mali rozlíšiť dobré a zlé správanie. Dostali pasy, s ktorými pomyselné precestovali svet a na záver im bežci zaspievali hymnu mierového behu a spoločne zasadili strom mieru.

„Beh mieru je najdlhší štafetový beh s horiacou pochodňou, ktorý prebieha cez viac ako 140 krajín. Jeho poslaním je prekonávať kultúrne a náboženské hranice medzi jednotlivými národmi, ľuďmi, alebo hranice v nás samých. Je inšpiráciou k hľadaniu toho, čo nás spája, čo v skutočnosti vyjadruje slovo mier a ako ho môže každý z nás v bežnom živote naplňať. Pridali sme sa tak k mnohým významným osobnostiam a k miliónom ľudí na celom svete, ktorí držali pochodňu od vzniku behu v roku 1987. Stretnutie vo Važci bolo pre deti aj dospelých neopísateľným zážitkom. Deti si podržali horiacu pochodňu a symbolicky si zapriali svoje želania. Naučili sme sa spoločne jedno krásne heslo, že mier začína u mňa,“ opísala predsedníčka OZ Deti spod Kriváňa Dáša Ilavská.

Sestrička získala ocenenie

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb (APSS) ocenila najlepších pracovníkov v sociálnych službách. V jubilejnom piatom ročníku získala Národnú cenu starostlivosti Dobré srdce aj Mária Gregušková z Važca. Víťazkou sa stala v kategórii sestra v sociálnych službách. Spolu s ďalšími ocenenými (celkovo v siedmich kategóriách) si cenu prevzala 16. septembra v Bratislave počas slávnostného galavečera z rúk ministersky zdravotníctva Zuzany Dolinkovej.

„Bolo to veľmi dôstojné podujatie s krásnym programom. Do poslednej chvíle sme nevedeli, že práve ja dostanem toto ocenenie, pretože vybrané do užšieho výberu a pozvané sme boli tri z celého Slovenska. Naozaj som to nečakala. Spreádzal ma celý manažment z pracoviska, aj rodina, držali mi palce, a som im veľmi vďačná, že boli po mojom boku. Mojou najväčšou odmenou nie sú tituly, ani vecné dary, ale to, že môžem pomáhať ľuďom,“ povedala ocenená sestrička.

Mária Gregušková v súčasnosti pracuje v Dome seniorov v Tatranskej Štrbe, ale aj v ambulancii všeobecného lekára vo Važci aj vo Východnej. Sama už je v dôchodkovom veku, ale stále pomáha druhým, tak ako celý svoj profesijný život. Ako zdravotná sestra pracuje už 46 rokov. Začínala na detskom oddelení, pomáhala pri zakladaní jasí vo Važci, robila vrchnú sestru v kúpeľoch, pôsobila v zahraničí, starala sa o onkologických pacientov. A stále má dostatok energie pomáhať. Kolegovia i klienti ju majú radi najmä pre jej pro-

fesionalitu, ľudskosť a humor.

Ďalším impulzom pomáhať druhým boli aj slová jej mamičky, kvôli ktorej sa vrátila zo zahraničia. „Maruška, ako mne si pomáhala celý život, choď pomôcť aj druhým“, povedala jej na sklonku svojho života mama, o ktorú sa s láskou starala až do 92 rokov. A ona jej slová do bodky plní. Aj napriek tomu, že by si dávno mohla užívať zaslúžený dôchodok, Mária Gregušková myslí na iných a je nenahraditeľnou súčasťou Domu seniorov v T. Štrbe.

V piatom ročníku Národnej ceny starostlivosti o víťazoch rozhodovala odborná porota. V prípade pracovníkov v sociálnych službách sa cena udeľuje za vysoko profesionálny a výnimočne ľudský prístup k prijímateľom sociálnych služieb, vernosť profesii, vyvíjanie aktivít aj nad rámec svojich povinností, inšpirujúci postoj k svojmu poslaniu, čím sa stáva príkladom pre profesionálov vo svojom odbore, či uplatňovanie inovatívnych prístupov v oblasti sociálnych služieb.

„Do súťaže ma nominoval náš riaditeľ Tomáš Hyben. Aj keď to bol krásny zážitok, najdôležitejšia je pre mňa spokojnosť klientov, ich pohoda, zdravie, to je moja najväčšia odmena. Táto práca ma baví, naplňa, aj keď nie je jednoduchá. Mnoho klientov tu má adaptačné problémy, sú klienti, ktorých ani nepríde pozrieť rodina. Preto sú milý prístup a láskavé slovo veľmi dôležité. Keď im dáme lásku, oni to vedia vrátiť stonásobne. Som hrdá na to, keď im môžem ich trápenie uľahčiť,“ dodala Mária Gregušková.

(mp)



Z aktivít matičiarov

Aj v roku 2024 Miestny odbor Matice slovenskej aktívne pracoval v našej obci v oblasti kultúry. Počas celého roka sme si pripomínali výročia a osobnosti významné nielen pre našu obec. V miestnom rozhlase sme si pripomenuli 79. výročie oslobodenia našej obce, v miestnej knižnici sme si pripomenuli významné osobnosti našej literatúry - P. O. Hviezdoslava a Máriu Rázusovú Martákovú.

Po rokoch sme opäť upevnili spoluprácu so ZŠ s MŠ Važec, keď sme pre najstarších žiakov pripravili prednášku o významnej osobnosti našich dejín - M. R. Štefánikovi. Spolu s Rímskokatolíckou cirkvou a Obcou Važec sme spolupracovali na spomienkovej slávnosti pri významných výročiach básnika a kňaža Janka Šilana. Každoročne spolupracujeme s obcou aj pri Otváraní studničiek a Chorovode Omilienci, nebolo tomu inak ani v tomto roku.

Na miestnom cintoríne sme si pripomenuli výročia úmrtia osobností: Jana Hálu a mladých partizánov - Júliusa Bereša a Rudolfa Drobča, ktorí padli v katastri našej obce počas 2. svetovej vojny. Pred Miestnym kultúrnym strediskom sme si pripomenuli výročie vzniku Ústavy SR a 2. výročie sadenia lipy.

V tomto roku sme vypracovali projekt, ktorého zámerom bola finančná podpora pri vydaní publikácie Važec-



ké nárečie od autorky Anny Tóthovej. Z Matice slovenskej nám boli pridelené finančné prostriedky, ktorými sme prispeli pri vydaní uvedenej publikácie. Okrem týchto prostriedkov prispeli na tento účel dobrovoľným príspevkom aj členovia Miestneho odboru MS, za čo im patrí aj touto cestou veľká vďaka.

Tento kalendárny rok je pre MO MS aj rokom volebným. Na výročnej členskej schôdzi sa konala voľba predsedníčky a členov výboru MO MS. Predsedníčkou je aj naďalej M. Bartková, podpredsedníčkou E. Jelenová, členkami výboru sú M. Cholvádová, M. Hybenová, M. Ilavská, M. Gregušková

a D. Kováčová. S radosťou sme privítali aj nových členov, medzi ktorými je aj najmladší matičiar Miško Ilavský.

Do konca kalendárneho roka nás čaká ešte pripomenutie viacerých osobností a tradičné matičné podujatie Vianočné medovníčky. Bez podpory a spolupráce by ani naša práca nebola taká rozsiahla a efektívna. Ďakujeme Obci Važec, vedeniu a pracovníkom, ktorí sú pri našej práci ochotní a nápomocní. Ďakujeme aj Urbáru pozemkovému spoločenstvu Važec za podporu pri činnosti MO. Veríme, že aj do budúcnosti budeme v zdraví pracovať a zveľaďovať kultúru a históriu v našej malebnej obci.

Miroslava Bartková
predsedníčka MO MS

Urbár má nového predsedu

Koncom apríla (27. 4.) sa konalo 35. zhromaždenie vlastníkov Urbáru – pozemkového spoločenstva Važec. Okrem iného boli v programe aj voľby do orgánov spoločenstva, keďže uplynulo päťročné funkčné obdobie predchádzajúcich orgánov. Nadpolovičnou väčšinou všetkých hlasov členov boli zvolení len dvaja členovia výboru a predseda dozornej rady. Keďže nebol zvolený predseda spoločenstva (kandidoval len doterajší predseda Daniel Šeďo), dostatočný počet členov výboru a členovia dozornej rady, spoločenstvo nebolo funkčné a malo len obmedzené právomoci.

V lete bolo zvolané 36. zhromaždenie vlastníkov a jediným bodom programu bola doplňujúca voľba orgánov spoločenstva. Voľby sa konali korešpondenčnou formou dvoma čiasťkovými schôdzami (8. 7. a 28. 8.). Do funkcie predsedu sa prihlásil ďalší kandidát Zdenko Profant.

Konečné výsledky volieb

Novým predsedom UPZS Važec sa stal Zdenko Profant, ktorý získal 55,38 % hlasov. Daniel Šeďo, ktorý vykonával funkciu predsedu posledné tri funkčné obdobia, získal 27,73 %.

Za členov výboru boli zvolení Ivan Ferienc, Peter Jurčo, Radoslav Kováč, Ivana Pafková a Ján Šingliar. Predsedom dozornej rady sa stal Zdeno Baráni, za členov boli zvolení Anna Križanová a Ján Motko.

(mj)



Červený kríž pracuje s deťmi



Miestny spolok Slovenského červeného kríža (MS SČK) sa celoročne usiluje prispieť svojou troškou v prospech obecnej komunity. Podporujú a oceňujú darcov krvi, súťažou o najkrajšiu záhradku sa snažia motivovať obyvateľov k práci, pohybu a pobytu na čerstvom

vzduchu v prírodnom prostredí a tradične spolupracujú so základnou školou, aby v oblasti zodpovednosti a starostlivosti o zdravie podchytili aj najmladšiu generáciu.

Koncom júna (21. 6.) MS SČK zabezpečil pre školákov opekačku v prí-

rode. Bola to forma odmeny pre deti, ktoré navštevovali zdravotnícky krúžok a ktoré reprezentovali školu na súťaži mladých zdravotníkov. V rámci programu sa žiaci dozvedeli nové informácie o miestnej prírode, s policajtkou diskutovali o bezpečnosti na cestách, skladali puzzle dopravných značiek a dokonca si mohli vyskúšať špeciálne okuliare, ktoré imitujú, ako vidí človek, keď je pod vplyvom alkoholu alebo drog. Ďalšou časťou programu bol nácvik oživovania a poskytovania prvej pomoci, práca s trojrohú šatkou a vedomostný kvíz. O pár dní neskôr (27. 6.) absolvovali s Červeným krížom zdravotnú prípravu aj deviataci v škole. Získali teoretické i praktické vedomosti z prvej pomoci, naučili sa resuscitovať dospelého človeka a dieťa, používať externý defibrilátor, ošetriť úrazy a popáleniny, aj ako postupovať pri dopravnej nehode.

Miestny spolok už niekoľko rokov v spolupráci s obcou organizuje aj slávnosť na Deň učiteľov. Aj v tomto roku pripravili pre učiteľov a zamestnancov miestnej školy posedenie s bohatým kultúrnym programom, v ktorom vystúpili žiaci z Važca, zo ZUŠ zo Štrby a Liptovskej Tepličky.

(red)

Deň poľa opäť vo Važci

Poľnohospodári z rôznych kútov Slovenska sa 13. júna stretli vo Važci na treťom ročníku Dňa poľa. Hostiteľom tohto podujatia je už tradične Biofarma Kriváň. Tohto roku privítala viac než dve stovky pestovateľov, ktorí si prišli vymeniť skúsenosti s inými ekologickými farmármi, získať rôzne

cenné informácie a diskutovať o úspechoch či problémoch poľnohospodárskej výroby.

Na demonštračnej parcele bolo vysiatych vyše 50 odrôd obilnín (oziminy aj jariny) od rôznych osivárskych spoločností, pričom návštevníci mohli posudzovať a porovnávať efektivitu ich úrody. Pozornosť venovali aj krmovinám a skontrolovať mohli úrodu desiatich druhov lúčnych a pastevných zmesí. V rámci prezentácie strojov a ukážky

práce s poľnohospodárskou technikou následne traktoristi miešanky pokosili, obrátili, zhrnuli a zlisovali do balíka.

Pripravená bol aj ukážka plošného vápnenia TTP spolu s predstavením výhod a benefitov vápnenia v ekologickej výrobe a odborná diskusia o pôde. Nechýbalo ani občerstvenie a príjemná atmosféra, ktorú oceňovali organizátori aj návštevníci.

(red)



Umenie neštudovala, ale vystavovala aj v Benátkach

Daniela Brtáňová, rodáčka z Važca, pôsobí už niekoľko rokov v Prahe. Zhruba pred piatimi rokmi si povedala, že vyskúša maľovať... Kúpila si prvé plátno a sadu farieb a spustila lavínu, o ktorej ani sama netušila, že vznikne. So spontánnou inšpiráciou maľuje obraz za obrazom. A dá sa povedať, že v poslednom čase absolvuje výstavu za výstavou.

Daniela vyštudovala strednú pedagogickú školu, ale profesne pôsobí na manažérskej pozícii predajní s drogériou. Maľovanie je jej koníček. „Vždy som mala rada umenie, lákalo ma, ale nikdy som sa tomu extra nevenovala. Až raz som videla nejaké videá a postupy tvorby abstraktných obrazov a povedala si, že to skúsím. A už to išlo. Moja tvorba je veľmi intuitívna, spontánna, ovplyvnená pocitmi a emóciami. Milujem život, jeho krásu a náheru každého okamihu, ktorý prináša. Som nadšená z maličkostí, užívam si pohľadanie slnečných lúčov na tvári, či kvitnutie prvých jarných kvetov. Moje diela prinášajú farby života, radosť a malé kúsky mojej vlastnej duše. Môjho cítenia a prežívania. Mojej energie pre vás. Mojej energie pre svet,“ zhrnula Daniela, ktorá pri tvorbe používa najmä akryl, prípadne sprej, pastel a akrylové fixy.



Úspešnú sériu výstav odštartovala mladá umelkyňa v roku 2022 autorskou výstavou s názvom Moja láska k Tebe v Prahe. K viacerým ďalším autorským výstavám pribudlo niekoľko spoločných výstav s inými autormi a významná bola jej účasť na medzinárodnej výstave Art in Prague (2023) v Galérii u zlatého kohúta. Autorskú výstavu mala v tomto roku (júl – september) aj v Bratislave s názvom Žiť tento život. Jej diela oceňujú diváci i odborníci. Na základe výsledkov hlasovania verejnosti získala druhé miesto na festivale umenia Open Art Fest 2023 Praha.

V septembri bola pre svoj talent, vynaliezavosť a expresívnu schopnosť vybraná do skupiny umelcov, ktorých diela boli vystavované v Benátkach na podujatí Arte Venezia. Výstavu organizovalo Centrum umenia a kultúry Verum pod záštitou Slovenského inštitútu v Ríme. Zo Slovenska vystavovalo celkovo sedem autorov a ďalšie desiatky súčasných umelcov z Talianska, Česka, Nemecka, Rakúska, Turecka, Švédska, Fínska, Švajčiarska a ďalších krajín.

Na december pripravuje výstavu Roztiahni krídla, vzlietni v Galérii Francúzskeho inštitútu v Prahe. (mp)

Poriadkové hliadky majú úspech

Od začiatku marca môžete v obci stretnúť pracovníkov občianskej poriadkovej hliadky. Obec využila možnosť zapojiť sa do projektu v rámci podpory sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných komunit a na projekt miestnej občianskej a preventívnej služby získala nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 165-tisíc eur. Plánované trvanie projektu je do augusta 2026.

O prácu v hliadke sa uchádzalo 15 záujemcov, po výberovom konaní a absolvovaní školenia bolo zamestnaných šesť ľudí (dvaja na celý úväzok, štyria na polovičný úväzok).

Medzi hlavné pracovné činnosti členov občianskej hliadky patrí dohľad nad ochranou verejného a súkromného majetku, bezpečnosti, čistoty a hygieny na uliciach a verejných priestranstvách, upozorňovania na protispoločenskú činnosť a protiprávne konanie, ale napríklad aj kontrola školskej dochádzky

a preventívne pôsobenie na elimináciu vzniku a prehľbovania záškoláctva, či monitorovanie správneho nakladania s odpadmi a čiernych skládok.

Podľa slov koordinátora obecných hliadok Petra Ilavského, v obci je niekoľko problematických lokalít, na ktoré sa najmä v začiatkoch svojej činnosti zamerali: „Sťažnosti boli najmä na zhromažďovanie a problematické správanie maloletých na tržnici a Námestí slobody. Tieto ohniská sa nám podarilo eliminovať. Problematické sú však aj ďalšie miesta, napríklad školský dvor, okolie cintorína, altánok na Hovalde, či areál starej školy, na čo sme už upozornili aj majiteľa. Rozmáhajú sa rôzne závislosti, na problematických miestach nachádzame fľaše od alkoholu, ale aj injekčné striekačky.“

Členovia hliadok informovali, že za mnohými problémami je stále rovnaká skupinka konkrétnych mladistvých.

Viacero opýtaných občanov pova-

žuje činnosť hliadok za efektívnu. „Dovolím si povedať, že činnosťou hliadok klesá kriminalita v obci. Darí sa nám prispieť k objasneniu rôznej protispoločenskej činnosti, naposledy sme napríklad pomohli identifikovať páchatelov vandalizmu v Silanovej uličke, kde majiteľovi skupinka mladistvých prepichla pneumatiky na aute, rozbila okná a vykopla dvere,“ konkretizoval P. Ilavský.

Pozitíva občianskych hliadok vidí aj starosta obce Milan Lištiak: „Cením si ich prácu, myslím, že svoje povinnosti vykonávajú dobre. Pozitívne ohlasy máme aj od polície, pretože aj s pomocou členov našich hliadok sa darí odhaliť páchatelov rôznych priestupkov a trestných činov. Samozrejme, nemôžeme mať prehnané nároky a očakávaní, pretože kompetencie hliadok sú ohraničené.“

Členov občianskej hliadky môžete v prípade potreby kontaktovať aj telefonicky: 0908 476 667, 0907 564 468, 0907 564 495.

(mp)

Krátke správy

Poslanci sa stretli s občanmi

Začiatkom mája (3. 5.) sa uskutočnilo verejné zhromaždenie občanov. Zhru- ba tridsať obyvateľov obce sa stretlo s poslancami obecného zastupiteľstva, aby predniesli svoje podnety k životu v obci. Pripomienkovali činnosť obecných hliadok, výtlky na cestách, neporiadok v obci, opravy chodníkov, kamerový systém v obci, otváracie hodiny v knižnici, nedoriešený územný plán obce, cestu na Pastierskych, vydávanie stavebných povolení, situáciu v osade Dolinka, problémových prisťahovalcov, či neúčasť starostu v obci. Zaznelo aj pár pozitívnych podnetov, napríklad námet na premenovanie základnej školy na ZŠ Štefana Rysuľu, či pochvala na udržiavaný cintorín.

Medzi najzávažnejšie problémy občania radia vandalizmus a kriminalitu v obci, vrátane problémov s drogami. Riešenie mnohých vidia v intenzívnej spolupráci s políciou a vyzvali aj na zorganizovanie stretnutia občanov so zástupcami policajného zboru za účelom vyjasnenia kompetencií obce a občanov.

Stravovanie pre dôchodcov

Schválením Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní finančného príspevku na stravovanie pre dôchodcov s trvalým pobytom na území obce Važec prijali poslanci pravidlá na podporu seniorov.

Stravu pre dôchodcov bude poskytovať škola a reštaurácia Izabela. Dôchodca si môže vybrať, či si vyzdvihne obed v školskej jedálni alebo využije rozvoz jedla z reštaurácie až domov. Žiadosť je možné nájsť na stránke obce alebo o ňu požiadať na obecnom úrade. Výška príspevku sa odvíja od výšky dôchodku, ktorý poberá záujemca. Ak dôchodok nepresahuje 70 % aktuálnej minimálnej mzdy, príspevok na stravu od obce je vo výške dvoch eur na deň. Ak je dôchodok vyšší, príspevok je jedno euro na deň.

Deň matiek

Pestrý a bohatý program pre mamičky pripravili pedagógovia zo školy v spolupráci s Rodičovským združením a OZ Deti spod Kriváňa. Pódium v kinosále sa premenilo na jarnú lúku plnú pestrofarebných kvietkov, na ktorej deti tancovali, spievali i recitovali, aby potešili svoje mamičky. Žiačky zo siedmej triedy pridali divadlo, s kto-



rým sa zúčastnili aj regionálnej súťaže v Kvačanoch. Mamičky mali príležitosť sa na chvíľu zastaviť a stráviť s deťmi príjemné popoludnie. Po kultúrnom programe nasledovali tvorivé dielne, kde si mamičky s deťmi mohli servítkovou technikou vytvoriť na pamiatku drevené srdiečko.

Slávnosti seniorov

Základná organizácia Jednoty dôchodcov v spolupráci s obcou sa postarali našim dôchodcom o príjemné a kultúrne popoludnie pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Seniori si užili vystúpenie detí zo základnej a materskej školy a koncert Maroša Banga.

V marci Jednota dôchodcov organizovala členskú schôdzu, ktorej súčasťou bola aj slávnosť k Medzinárodnému dňu žien. Deti z materskej školy a pr-

vého stupňa základnej školy venovali všetkým prítomným ženám program plný piesní, básní aj tancov.

SNP

Pamiatku 80. výročia SNP sme si pripomenuli na regionálnych oslavách na Partizánskej Lúke na Podbanskom. Slovenský zväz protifašistických bojovníkov udelil obci Važec, ako aj iným obciam, Medailu Milana Rastislava Štefánika III. stupňa.

Obecné noviny

Od budúceho roka budú Važecké noviny vychádzať so štvrťročnou periodicitou. Radi privítame aj vaše námety a témy na spracovanie (tel. 0904 653 071). V tomto roku pripravujeme ešte jedno vydanie, ktoré bude už o pár týždňov.

Úspech vo vede

Študenti študijného programu dátová veda v ekonómii z Ekonomickej univerzity v Bratislave zvíťazili v prestížnej celosvetovej súťaži SAS Curiosity Cup 2024. Členkou víťazného štvorčlenného tímu bola aj rodáčka z Važca Michaela Ilavská (na foto tretia zľava). Súťaže sa zúčastnilo celkovo 337 študentov z 19 krajín sveta, ktorí vytvorili 107 súťažných tímov. Slovenskí študenti z Fakulty hospodárskej informatiky sa najskôr prebojovali medzi 15 najlepších tímov. V druhom kole posudzovali videoprezentácie prototypov, ktorí vybrali víťazov na základe preukázaných znalostí, vizualizácie a posolstva prezentácie. Výsledky súťaže boli vyhlásené na konferencii SAS Innovate 2024, ktorá sa uskutočnila 16. až 19. apríla v Las Vegas. (red)



Aktivity v Dome Jana Hálu



Počas letnej sezóny sa v Dome J. Hálu (DJH) konali viaceré podujatia. Začiatkom mája (4.5.) sa v záhrade stretli deti a mladí umelci, aby pod vedením Veroniky Vlkovej experimentovali s farbami. Farebné roztoky na maľovanie si vytvorili sami pomocou prírodných materiálov (byliniek, citrónu, sódy, modrej a zelenej skalice a podobne). Počas obecných slávností Jar vo Važci sa v DJH uskutočnila vernisáž výstavy Veroniky Kočárikovej Nielen šaty robia človeka. Zámerom autorky bolo prostredníctvom textilnej inštalácie symbolicky cez opakujúci sa motív prania a sušenia oblečenia poukázať na súčasnú spoločnosť a jej hodnoty, identitu človeka v rozpoltenej dobe, či spôsoby komunikácie. Súčasťou vernisáže bola aj pripomienka k 65. výročiu úmrtia J. Hálu a otvorenie zrenovovanej etnografickej expozície a novej textilnej expozície v Hálovej drevenici.

Najviac priestoru venovali organizátori z OZ Mixér ďalšiemu zo série sympózií o živloch. Tohtoročnou témou bol vzduch. Prvá časť sympózia sa uskutočnila v dňoch 12. – 14. júla. Náplňou jednotlivých dní bol napríklad workshop hvízdania (Eja Devečková) zameraný na objavovanie a osvojovanie si techník hvízdania na spodnej pere, dvoch alebo štyroch prstoch. Muzikoterapeutický večer (tzv. zvukový kúpeľ, Jakub Španihel) bol zase stretnutím s netradičnými terapeutickými nástrojmi, ako sú tibetské misy, didgeridoo alebo šamanský bubon. DJ-ing vôní bol zameraný na prepojenie čuchových vnemov s pocitmi a pamäťou (Simona Gottietová).

Posledný večer patrilo gréckej zvukovej umelkyni Anne Papaioannou, ktorá navštívila Važec už minulý rok a učaroval jej tak, že sa rozhodla vrátiť a viac skúmať miestne piesne. Vo svojom audiovizuálnom predstavení mixovala svoj spev a hlas s nahrávkami spevu miestnych žien a prirodzenými zvukmi charakteristickými pre Važec.

Na začiatku augusta (2. 8.) sa v DJH a v kinosále obecného úradu uskutočnila časť programu feministického festivalu Artwife, ktoré organizovalo kultúrne centrum Diera do sveta z Liptovského Mikuláša. Súčasťou bola vernisáž výstavy Márie Lukáčovej s názvom Divožienky. V kinosále ďalej pokračovalo performatívne predstavenie Tomáša Janypku s názvom Osamelý kovboj a následne koncert Amelie Siba v záhrade DJH.



Druhá časť sympózia Vzduch sa konala v auguste (5. -11. 8.). Zameraná bola na zvukové hudobné nástroje, dýchanie, vietor, oblaky, hvízdanie, lezenie po stromoch a prevzdušňovanie domu a záhrady. Sériu aktivít odštartovala prednáška Meluzína – hudba v povetrí s Jakubom Juhásom. Ďalší deň patrilo opäť workshopu pískania a vzdušnej akrobacie s Janou Švecovou. Prednášku a diskusiu o vetre, oblakoch, či bezmotorovom lietaní pripravil inštruktor paraglidingu Radoslav Dedinský. Ďalší večer venovali prednáške Jaroslava Janečku o veternej energii. Priestor zostal aj na dychové cvičenia so Sašou Varšovou, workshop lezenia na stromy s Viliamom Slaminkom a vernisáž záhradníka Matouša Lipusa s komentovanou prehliadkou záhrady.

(red)

NA HÁLU NEZABÚDAME

V tomto roku sme si pripomenuli aj dve významné výročia súvisiace s maliarom Janom Háloom. V máji (17. 5.) uplynulo 65 rokov od jeho úmrtia a v auguste (1. 8.) 101 rokov od jeho príchodu do Važca. Na maliara sme spomínali počas druhého ročníka Hálových dní 26. až 27. júla.

V prvý deň podujatia (26. 7.) bola v Dome J. Hálu otvorená výstava obrazov maliarov, ktorí žili a tvorili vo Važci – Františka Havránka, Ondreja Ivana (bývalého riaditeľa Galérie P. M. Bohúňa v L. Mikuláši) a manželov Stokesovcov (reprodukcie). Súčasťou výstavy boli aj Hálove osobné veci – maliarsky stojan a stolík a šálka s tanierikom, ktorú venovala jeho dcéra Jelena. Interiér výstavy dotvoril model Važca, ktorého



autorom je Daniel Jacko. Sprievodný folklórny program pripravili členovia FZ Stráne.

Podujatia sa zúčastnila aj dcéra Františka Havránka Blažena Števčeková a Lubomír Stanček (na hornej fotografii uprostred), autor knihy *Vážec maľovaný*. Práve jemu bol venovaný aj druhý deň slávností (27. 7.), kedy divákovi vo svojej pútavej prednáške priblížil urbanistické vízie maliara po vyhorení Važca. Hálovi sa ju síce nepodarilo zrealizovať, no nikdy na Važec nezašiel a do konca života prezentoval krásu vážeckej prírody, ľudu, krojov, tradícií a zvykov.

Projekt Hálových dní z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

HÁLA V TATRANSKEJ GALÉRII

Výstavu venovanú J. Hálovi usporiadali pri príležitosti výročia aj v Tatranskej galérii v Poprade. Vernisáž bola 14. mája a pre veľký úspech bola niekoľkokrát predĺžená až do konca októbra. Rovnako úspešná bola aj ďalšia prednáška Lubomíra Stančka o jeho knihe *Vážec maľovaný*, ktorá sa uskutočnila v popradskej galérii 8. októbra. Autor priblížil divákovi Važec ako magnet pre výtvarníkov. S podtatranskou obcou bolo okrem Hálu spojených ďalších zhruba 50 umelcov, medzi nimi napríklad Karol Plicka, Janko Alexy, Miloš Bazovský, či Zolo Palugay. „Hála nebol osamelým bežcom vo Važci. Mal svojich predchodcov, súputníkov aj nasledovníkov. To je príbeh knihy *Vážec maľovaný*. Genius loci Važca ako zvláštneho miesta, ktorý magickou si-

lou priťahoval výtvarníkov, je čímisi ojedinelým v dejinách slovenskej výtvarnej kultúry. Toto som sa snažil zachytiť vo svojej knihe. Samozrejme, Jan Hála mal prvoradé miesto, pretože to bol maliar Važca,“ dodal L. Stanček.

Úspešnú a pútavú publikáciu *Vážec maľovaný* si môžete stále zakúpiť v poštavinách My na Vernárskej ulici.

ZREKONŠTRUOVANÁ DREVENIČKA

Po vyhorení a následných rekonštrukčných prácach víta Hálova drevenička opäť v plnej kráse návštevníkov. Príležitostne bola sprístupnená už počas postupného vybavovania interiéru nábytkom a dobovými predmetmi. Z Liptovského múzea bolo zapožičaných 11 kusov nábytku. Niektoré z nich darovala múzeu pani Rina Hálová a pochádzajú z pôvodného zariadenia dreveničky. Všetky drevené predmety a nábytok sú očistené a ošetrené proti drevokazným procesom. Etnografickú expozíciu dopĺňajú ďalšie predmety, aby drevenička bola čo najviac autentická (zrkadlo, knihy, spevníky, ozdobné tanieriky, krčahy, obrazy, textilie, kroje...). V zadnej časti dreveničky je expozícia náradia a predmetov súvisiacich so spracovaním ľanu, vlny a textilu.

V hlavnej letnej sezóne, od polovice júna do polovice septembra, boli Dom Jana Hálu a drevenička prístupné verejnosti pravidelne, nielen počas konkrétnych podujatí. V mimosezónnom období bude Dom J. Hálu otvorený len po telefonickej dohode (0905 266 106) alebo počas špeciálnych udalostí.

(mp)

Deň detí oslavovali veľkolepo

Tohtoročný Deň detí, ktorý zorganizovala obec v spolupráci so školou a viacerými miestnymi organizáciami, bol mimoriadne vydarený. Podujatie prinieslo deťom i dospelým množstvo zábavy, radosti a zážitkov. Dobrovoľní hasiči pripravili pre deti prekážkovú dráhu, kde si mohli vyskúšať svoju šikovnosť a rýchlosť. Veľký úspech mali hasičské autá a vrcholom programu bola pena, v ktorej sa deti vyšantili do sýtosti. Vážeckí poľovníci varili guláš a pripravili pre deti rôzne súťaže.

Medzi najobľúbenejšie patrilo hádzanie flinty do žita, hádzanie šišiek do vaku a strieľanie do husí. Deti s radosťou súťažili a riešili úlohy. Učitelia tiež pripravili pre deti množstvo športových, tvorivých a logických úloh, ktoré rozvíjali ich fyzické, mentálne a tvorivé schopnosti.



Obec zabezpečila zábavné divadelné predstavenie a nechýbali ani animátorky, ktoré maľovali deťom na tvár a organizovali mini disco. O skvelú atmosféru sa počas celého dňa staral DJ Pipa. Rodičovské združenie a OZ Deti spod Kriváňa pripravili výborné občerstvenie. Všetky deti boli za svoju snahu pri plnení rôznych úloh odmenené sladkými odmenami.

(red)

Deti spod Kriváňa



Od začiatku roka spestruje deťom v obci život občianske združenie (OZ) Deti spod Kriváňa. Jeho vznik iniciovali aktívne mamičky, ktorým záleží na tom, aby nielen ich deti mohli zmysluplne tráviť svoj voľný čas a ponúkajú im pestré a rozmanité aktivity. „Občianske združenie Deti spod Kriváňa je dobrovoľným, nezávislým, neziskovým občianskym združením. Vzniklo v decembri 2023 spojením niekoľkých rodičov s presvedčením, že len spoločne môžeme deťom dopriať krásne spomienky na detstvo,“ uviedla jedna zo zakladajúcich členiek a predsedníčka OZ Dáša Ilavská.

Združenie je zamerané na podporu vzdelávacích, kultúrnych a záujmových činností detí a mládeže, organizá-

ciu kultúrneho života v obci, podporu a organizáciu dobrovoľníckych aktivít, ako aj odbornú, finančnú a materiálnu podporu pre deti a mládež.

„Organizujeme rôzne vlastné aktivity, podujatia a pomáhame aj pri organizovaní obecných podujatí. Úzko spolupracujeme so základnou školou, kde pomáhame pri organizovaní rôznych aktivít, ale poskytujeme škole aj materiálnu a finančnú pomoc. Veríme, že investícia do detí je tou najlepšou investíciou do našej spoločnej budúcnosti,“ dodala D. Ilavská.

Aktivity občianskeho združenia sú rozmanité. V škole podporili rôzne prednášky a aktivity (o exotickom vtáctve, balónová šou na karneval, tvorivé dielne, výchovné koncerty...), prispeli

k organizácii Dňa matiek, či Dňa detí, nakúpili 75 nových kníh do školskej knižnice a zabezpečili do školy živé vtáčiky, aby sa deti starostlivosťou o ne mohli naučiť zodpovednosti a získať aj poznatky o živote vtáctva.

Deti spod Kriváňa nezaháľali ani v lete. Rodičia v spolupráci s obcou pre ne zriadili v suteréne kultúrneho strediska klubovú miestnosť, aby mali vhodné zázemie na stretávanie sa, vzdelávanie, tvorenie, či hry. „Prenájom priestorov obec poskytuje pre nás bezodplatne. Pred otvorením klubu sme zorganizovali rodičovskú brigádu, ktorej sa zúčastnilo šesť rodičov a dvaja starí rodičia. Počas brigády sme organizovali aj zbierku materiálu a zariadenia, ale tá nedopadla podľa našich predstáv,“ skonštatovala D. Ilavská. Počas prázdnin organizovali v klube zábavný kurz angličtiny, tvorivé dielne, či letné kino, ale aj výlet na salaš. Na jeseň výlet do Tatier a zorganizovali lampiónový sprievod, ktorý bol vzhľadom na účasť desiatok detí i rodičov a vďaka výbornej atmosfére mimoriadne úspešný.

Na podporu činnosti občianskeho združenia obec vyčlenila z rozpočtu 3500 eur, členovia OZ sa však snažia využiť aj iné formy získania financií na svoje fungovanie. „Snažíme sa zapojiť do rôznych projektov, tohto roku sme sa zapojili do troch, z toho jeden vyšiel úspešne. Sme vďační za akékoľvek dary a pomoc, či už finančnú, materiálnu, alebo dobrovoľnícku prácu, a taktiež sme prijímateľmi dvoch percent z daní. Komukoľvek, kto sa nás rozhodne akokoľvek podporiť, v mene našich detí vopred ďakujeme. Samozrejme, radi privítame medzi sebou aj ďalších členov,“ dodala D. Ilavská.

Ďalšie informácie o činnosti občianskeho združenia, ako aj o možnostiach podpory sa dozviete aj na internetovej stránke www.detispodkrivana.sk alebo mailom info@detispodkrivana.sk, alebo môžete kontaktovať členov OZ.

(mp)



ĎAKUJEME za podporu:
 Obecný úrad vo Važci –
 kultúrna komisia, Komun-
 itná nadácia Liptov, Urbár
 pozemkové spoločenstvo
 Važec, potraviny MY, po-
 traviny Náš dom, potraviny
 COOP Jednota.

Spomínali na Janka Silana



Dvojdňovými slávnosťami (15. – 16. 6.) sme si vo Važci uctili pamiatku kňaza a básnika Janka Silana, pri príležitosti dvojitého výročia (110. narodenia a 40. úmrtia). Osláv sa zúčastnila aj delegácia z obce Nové Sady, rodiska J. Silana.

V prvý deň slávnosti pripravila Rímskokatolícka farnosť Važec v spolupráci s obcou a Miestnym odborom Matice slovenskej kultúrno-spoločenský program v kinosále obecného úradu. Prítomným sa prihovorili správca Rímskokatolíckej farnosti Važec Štefan Bocko, starosta obce Važec Milan Lištiak a starosta obce Nové Sady Patrik Matušík. Míľniky zo života J. Silana predstavila podpredsedníčka MO Matice slovenskej Elena Jelenová. Rozborom básne Slobodný zajatec prispela do programu literárna historička Elena Prihodová. V programe ďalej vystúpili deti zo Základnej umeleckej školy sv. Jána Pavla II. z Popradu, folkloristi z FZ

Stráne a úryvky z diel básnika predniesla Simona Gulášiová zo ZŠ Važec.

Na slávnosti sme privítali aj vzácných hostí – synovca Janka Silana Alexeja Ďurku, ktorý spomínal na život a humorné príhody s básnikom, a rodnú priateľku Silanovcov Helenu Bačkorovú z Popradu, ktorá okrem iného porozprávala o objavení školského tabla J. Silana z rokov 1935 – 1936 z Československého štátneho reálneho gymnázia v Nitre, ktoré už má v súčasnosti svoje miesto na važeckej rímskokatolíckej fare. Po skončení slávnosti v kinosále si mohli diváci toto tablo, ale aj ďalšie výstavné panely pozrieť v Diecéznom centre voľného času. Výstavu zapožičala Slovenská národná knižnica z Martina a popisovala život a diela J. Silana. Zaujímavosťou mohli nakuknúť aj do pamätnej izby Janka Silana na katolíckej fare, kde sa dodnes nachádzajú autentické predmety z jeho čias.

Druhý deň slávnosti (16. 6.) sa konala svätá omša v rímskokatolíckom kostole vo Važci, na ktorej sa zúčastnila aj evanjelická farárka Jana Velebírová so speváckym zborom. Hostom bol aj bývalý rektor Katolíckej univerzity v Ružomberku, kazateľ Jozef Jarab, ktorý spomínal na Janka Silana ako na priateľa. Po omši sa účastníci zišli ešte pri básnikovom hrobe pri spoločnej modlitbe.

Pri príležitosti dvojitej slávnosti vydal Rímskokatolícky farský úrad Važec aj brožúrku o živote a diele J. Silana, ktorú darovali každému účastníkovi a hosťom.

Janko Silan prežil vo Važci polovicu svojho života, v skromnosti a chudobe. Ako katolícky kňaz 35 rokov dvíhal svoje slabé oči k veži važeckého kostolíka, k tatranským končiarom a nebu. Zanechal nezmazateľné stopy v srdciach mnohých Važčanov a tiež bohaté, hodnotné a nadčasové literárne dielo hodné obdivu. **(red)**

SPOMIENKA

V septembri tohto roku uplynulo päť rokov od úmrtia Anny Feriancovej, významnej osobnosti našej kultúrnej scény. Vďaka svojmu nezameniteľnému hlasu bola synonymom pre autentické važecké ľudové spevy. Svojím talentom a oddanosťou folklóru inšpirovala aj mnohých iných milovníkov tradičného umenia. Jej interpretácie piesní, ktoré spievala s láskou k tradíciám a hlbokým porozumením pre ľudovú kultúru, ktorá jej bola blízka, rezonovali v srdciach poslucháčov po celom Slovensku, i mimo neho. Nielen vďaka piesňam zostáva stále v našich spomienkach. Česť jej pamiatke.



❖ ❖ ❖ KRÁTKO ZO ŠKOLY A ŠKÔLKY ❖ ❖ ❖

V školskom roku 2024/2025 v základnej škole otvorili 15 tried, z toho päť špeciálnych a jednu špecializovanú triedu. Školu navštevuje 206 žiakov, z toho je 29 prvákov a 12 deviatakov. Materská škola má tento rok štyri triedy, z toho dve pre predškolákov. Navštevuje ju 70 detí, z toho je 39 predškolákov. Škola má dve oddelenia školskej družiny, v ktorých je spolu 52 žiakov.

V škole pôsobí 31 pedagogických zamestnancov, z toho šesť asistentiek a jeden špeciálny pedagóg a aj školský digitálny koordinátor na čiastočný úväzok. O škôlkarov sa stará sedem kvalifikovaných učiteľiek, dve pedagogické asistentky, jedna špeciálna pedagogička a jedna pomocná vychovávateľka. Základná škola postupuje podľa školského vzdelávacieho programu s názvom Spoločným úsilím zdolať vrcholy a materská škola podľa programu s názvom Zvedavé očka. Riaditeľkou školy je od 17. januára Miroslava Juhásová (predtým poverená riadením), zástupkyne sú Kvetoslava Pajerchinová a Katarína Ilavská. Zástupkyňou pre materskú školu je od 1. augusta Miroslava Polcová.

Žiaci si môžu vyberať zo štrnástich záujmových krúžkov (nordic walking, kondičná príprava, športové hry, florbal, cvičenia zo SJL, príprava na monitor a prijímacie skúšky z matematiky, DFS Podkrivánček, nemčina, angličtina, porozprávajme sa, malý zdravotník, malá kuchárka, bystré uško, literárno-dramatický krúžok). V škôlke je na výber šesť krúžkov (športový, matematický, bádateľský, anglický, tvorivý, rozmotaj si jazýček).



Počas školského roka je súčasťou vyučovania aj množstvo zaujímavých aktivít. Žiaci sa zapájajú do vedomostných, literárnych, či umeleckých súťaží (olympiády, Pytagoriáda, Matematický klokan, Všetkovedko, Hviezdoslavov Kubín, Stretnutie s literatúrou a ďalšie), aj športových aktivít (odznak všestranosti, športový deň, Do školy na bicykli, florbalový turnaj, nordic walking a iné) a vydávajú aj školský časopis. V spolupráci s obcou a inými organizáciami sa zapájajú do kultúrnych podujatí v rámci celej obce (Mesiac úcty k starším, Deň žien, Deň matiek, Otváranie studničiek, výročie J. Silana, vianočná akadémia...).

Pre rodičov aj starých rodičov organizujú jesenné, vianočné i veľkonočné tvorivé dielne. Pripomínajú si rôzne významné dni a výročia (Deň Zeme, Deň

zdravej výživy, Deň včiel, oslobodenie Važca...). Zapájajú sa aj do rôznych dobrovoľníckych aktivít a charitatívnych zbierok (Biela pastelky, zbierka pre útulky, Deň narcisov, reťaz dobrých skutkov...). Vo važeckej škole sú samozrejme aj rôzne divadelné predstavenia, koncerty, besedy a prednášky (preventívne aktivity – šikana, kyberšikana, zdravotnícka príprava, astrošou, environmentálny program Arakovo...). V rámci výletov a exkurzií navštevujú nielen miestne múzeum, galériu, jaskyňu, knižnicu, ale zídu aj do iných kútov Slovenska.

Špecifikom važeckej školy je už dlhoročné partnerstvo so školou z Blatnej (rodisko maliara J. Hálu). Koncom mája po piatich rokoch opäť privítali Blatňákov vo Važci. Súčasťou návštevy bol spoločný projekt Poznaj svoj región, v ktorom žiaci oboch škôl spracovali do knižnej formy zaujímavosti svojho regiónu. Žiaci a učitelia pripravili pre hostí pestrý program – vedomostný kvíz, návštevu skanzenu v Pribyline, výlet na Štrbské Pleso a do Popradu. Po prijatí starostom obce Milanom Lištiakom si hostia pozreli vystúpenie FZ Stráne. Čas venovali aj športovým súťažiam a deň zakončili diskotékou. Na druhý deň navštívili Važeckú jaskyňu, galériu a dreveničku J. Hálu.

Novinkou v škole je študovňa pre žiakov, ktorú zriadili vďaka projektu eDIT. V študovni sa nachádzajú tri počítače, ktoré môžu žiaci využívať pri príprave na vyučovanie, tvorbe referátov a projektov do školy.





Priestory školy ako celok však potrebujú viacero opráv. „Našou najväčšou výzvou je energetická náročnosť budovy školy. Hľadáme možnosti získania financií na výmenu okien, zateplenie, ale najmä výmenu strechy na telocvičňu, ktorá je v havarijnom stave,“ uviedol starosta Milan Lištiak.

Podľa správy o výchovno-vzdelávacej činnosti škola dosahuje dobré výsledky v starostlivosti o žiakov vyžadujúcich špecifické podmienky vzdelávania (8 pedagogických asistentov, školský špeciálny pedagóg) aj starostlivosti o nadaných žiakov (súťaže, olympiády). Taktiež vyzdvihujú činnosť v záujmových útvaroch, zapájanie sa do mimoškolských aktivít, prezentáciu školy na verejnosti prostredníctvom vystúpení žiakov na kultúrnych akciách, či zavádzanie moderných vyučovacích metód vo vyučovaní.



Problémy sú s nepravidelnou dochádzkou niektorých žiakov, problémové správanie, slabé vyučovacie výsledky, či nezáujem o doučovanie vymeskaného učiva. V testovaní deviatkov škola nedosahuje národný prie-

mer. V matematike získali v roku 2024 úspešnosť 30,9 % (národný priemer 58,2 %), v slovenčine 42,1 % (národný priemer 61,3 %).

Množstvo aktivít čaká aj na deti v materskej škole. Samozrejmosťou sú už besedy s pracovníkmi TANAP-u a NAPANT-u (odpady, zvieratká, príroda...), divadielka a koncerty, karneval, tvorivé dielne, tematické vystúpenia detí (mamičkám, starým rodičom, vianočné...), záujem je o lyžiarsky, či plavecký kurz a obľúbené sú aj výlety a vychádzky do prírody (krmenie zvieratiek, púšťanie šarkanov, múzeum, exkurzia v hasičskej zbrojnici, knižnici...). Formou zaujímavých prednášok sa deti naučia veľa nového (hudba, remeslá, sokoliar, vesmír, starostlivosť o zúbky...). Aj v škôlke si pripomínajú rôzne tematické dni a obdobia (zdravá výživa, týždeň športu, Deň včiel, Deň Zeme...) a nezbúdbajú ani na važecké tradície.



Folkloristi mali pestrú sezónu

Členovia folklórneho združenia Stráne v tomto roku absolvovali množstvo vystúpení. Sú nielen samozrejmom súčasťou domácich akcií, ale veľkej obľube sa tešia aj v iných kútoch Slovenska. Naše krásne kroje a autentické spevácke a tanečné výkony talentovaných Važtanov sú výborným receptom na divácku spokojnosť, a tak FZ Stráne dostávajú čoraz viac pozvánok na festivaly, folklórne aj iné spoločenské podujatia.

V snahe vzbudiť záujem o folklór a kultúrne dedičstvo našich predkov u mladej generácie, pripravili pre deti tunajšej základnej školy deň tanca (29. 4.), na ktorom nielen predviedli niečo zo svojho umenia, ale aj zaučili do tanečných krokov žiakov i učiteľov. Spoločne si potom zatancovali važecké tance – cindrušku, medveďu, čuchom, do krutu a važecká trojka.

Veľký úspech zaznamenali koncom júna v Helpe na Horehronských dňoch spevu a tanca (28. 6.). Važtania sú tradičnou súčasťou Folklórneho festivalu Východná a tohto roku boli aj nosným súborom ďalšieho obľúbeného festivalu vo Východnej – Rozhybkosti (18. – 21. 7.). Važecké spevy zneli aj v Lip-



tovskom Mikuláši pri zapálení Vatry zvrchovanosti (19. 7.).

Začiatkom augusta do Važca zavítali nadšenci folklóru z Honkongu a USA. FZ Stráne pripravilo pre takmer tridsať zahraničných návštevníkov ukážku tradičných spevov a tancov, aj školu tanca. Hostia sa naučili prvky cifrovania a važeckú trojku do krutu. Bol to pre

nich mimoriadne zaujímavý zážitok. FZ Stráne sa ďalej predstavili v rámci programu k 180. výročiu založenia spolku Tatrín v Liptovskom Mikuláši (24. 8.). Veľký úspech mali aj na Slávnostiach liptovskej bryndze (26. 10.). Okrem verejných podujatí naši folkloristi s úspechom vystupujú aj na súkromných akciách (svadby, oslavy).

(mp)

Detský súbor Podkrivánček obnovuje činnosť

Udržanie a rozvíjanie folklórnych tradícií je jedným zo zámerov obce Važec. Vedenie obce na čele so starostom víta obnovenie činnosti detského folklórneho súboru Podkrivánček pod vedením Janky Šulekovej, ktorá ho založila ako záujmový útvar pri tunajšej základnej škole v roku 2004. Na zasadnutí kultúrnej komisie starosta Milan Lištiak vyslovil podporu činnosti detského folklórneho súboru. Obec Važec a základná škola vytvorila podmienky pre aktivity súboru, aby sa rozvíjala jeho činnosť a aby sa deti mohli zapájať do kultúrno-spoločenského diania v obci a regióne Liptov, ako to bolo v minulosti.

Je to dobrá správa pre všetkých milovníkov važeckých tradícií a folklóru a pre všetky rodiny s deťmi jedinečná príležitosť, aby deti získali znalosti a poznanie kultúrneho dedičstva Važca a zručnosť v speve a tanci. Prínosom bude aj výchova novej generácie folkloristov, ktorí v budúcnosti posilnia Folklórne združenie Stráne.

DFS Podkrivánček nadväzuje na bohatú tradíciu, keď bol v rokoch 2005 až 2008 zapojený do projektu SOKRATES – COMENIUS, v rámci ktorého pripravili niekoľko prezentácií a videoklipov pre Nemecko, Fínsko a Českú republiku. Spracovali autentický materiál z Važca o zvykoslóvi, detských pohybových hrách, tančekoch, mytologických rituáloch, pranostikách a iných spoločenských obradoch. Vo svojom repertoári má Podkrivánček zabudované tematické celky Vítanie jari,



Bielenie plátna, Vynášanie Morieny, Otváranie studničiek, Omilienci, Ovčarsky tanec, Lucie, Vianočný Betlehem, Vítanie Nového roka. Súbor sa zapájal do kultúrno-spoločenských podujatí v škole, obci, ale aj v rámci celého Liptova. Ocenením bolo vystúpenie na 51. ročníku Folklórneho festivalu vo Východnej a na 33. ročníku DFF v Likavke a tiež účasť na prehliadkach regionálnych súborov. Súbor spolupracoval s FS Važec pod vedením Michala Kapasného, niektoré deti sa stali neskôr jej členmi a dnes mnohí účinkujú v úspešnom FZ Stráne pod vedením Matúša Ilavského.

DFS Podkrivánček bude pôsobiť pri Základnej škole s MŠ vo Važci, rodičia môžu prihlásiť deti na krúžok Podkrivánček prostredníctvom Edupage. Veríme, že rodičia využijú túto jedinečnú príležitosť otvorenia krúžku a prispejú tým k udržiavaniu kultúrno-historického dedičstva našich predkov a budovaniu hrdosti na naše važecké tradície.

(red)

Futbalisti prezimujú na štvrtom mieste



Naši futbalisti v tomto roku hrajú v rámci Liptovského futbalového zväzu 7. ligu. V jarnej časti (marec – jún) odohrali 14 zápasov: 24. 3. Ilanovo – Važec 1:2, 31. 3. Važec – L. Lúžna 3:1, 7. 4. L. Sliache – Važec 1:1, 14. 4. Važec – Hrboltová 3:1, 21. 4. Ludrová – Važec 2:0, 28. 4. Važec – L. Kokava 6:0, 5. 5. Dúbrava – Važec 2:3, 8. 5. Lisková – Važec 3:1, 11. 5. Ružomberok Černová – Važec 2:1, 19. 5. Važec – Lúčky 0:5, 26. 5. Ľubela – Važec 6:2, 2. 6. Važec – Hybe 1:2, 9. 6.

Smrečany-Žiar – Važec 0:1, 16. 6. Važec – Lisková 5:1.

Jesenná časť odštartovala začiatkom augusta a trvala do konca októbra. Futbalistov čakalo trinásť zápasov: 4. 8. Važec – Hrboltová 7:1, 11. 8. Ludrová – Važec 2:1, 18. 8. Važec – Ilanovo 5:0, 25. 8. Važec – Smrečany-Žiar 2:0, 1. 9. Ružomberok Černová – Važec 3:1, 8. 9. Važec – Lúčky 1:1, 15. 9. L. Sliache – Važec 0:4, 22. 9. Važec – Dúbrava 3:0, 28. 9. L. Teplá – Važec 2:1, 6. 10. Važec – L.

Ján 1:0, 13. 10. Likavka – Važec 2:3, 20. 10. Važec – Hybe 4:1, 27. 10. Lisková – Važec 3:2. Celkové skóre 35:15.

Celkovo z trinástich zápasov osem vyhrali, štyri prehrali a jeden remizovali. V konkurencii 14 mužstiev sa naši futbalisti v konečnej tabuľke pred zimnou pauzou umiestnili na štvrtej priečke, čím zatiaľ obhájili svoju pozíciu z minulej sezóny.

Mladí futbalisti Dávid Renko a Adam Plevák (na foto druhý a tretí zľava vpredu) sa s futbalovým klubom FK Poprad zúčastnili dvoch medzinárodných turnajov v kategórii U17. V máji si chlapci spod Tatier v chorvátskom Umagu zmerali sily so súpermi z Nemecka, Rakúska, Belgicka a Talianska. Vybojovali si tretie miesto. V júli predviedli výborné futbalové výkony v portugalskom Aveire. So súpermi z Portugalska a Španielska si merali sily na prvotnom štadióne s kapacitou 30-tisíc návštevníkov. Dostali sa až do finále, kde zápas remizovali a o víťazovi rozhodovali jedenástky. Viac šťastia bolo na strane súpera a naši zástupcovia s klubovými kolegami obsadili druhé miesto. (red)

Obec reprezentujú najmä mladí športovci

Od začiatku roka sa členovia bežecského oddielu ŠK Kriváň Važec zúčastnili viacerých súťaží. K najdôležitejším patrili série pretekov Slovenského pohára (14. 1. – 24. 3.). Kvôli slabším snehovým podmienkam uplynulej zimy sa takmer všetky konali na Štrbskom Plese, okrem úvodného kola v Tatranskej Lomnici. Najlepšie sa darilo Nine Jackovej, ktorá si z medailových umiestnení pripísala dve zlaté a jedno strieborné a v celkovom poradí skončila na krásnom druhom mieste. Tretie miesto v celkovom poradí si vybojoval Matej Juhás (z medailových umiestnení dvakrát bronz). Dáška Juhasová skončila celkovo šiesta, rovnako Adrián Michalko, ktorý ale pretekal so staršími pretekármi. Važec reprezentovali aj Natália Rysuľová (21. miesto v celkovom poradí) a svoje prvé štarty si rovnako na majstrovských pretekoch vyskúšala aj Ivetka Pušková. Naši pretekári sa rozhodne v konkurencii nestrácajú, aj keď uplynulú sezónu nebojovali len



so súpermi, ale aj s náročnými snehovými podmienkami. O výborný servis sa postaral Tomáš Bartko.

Naši bežci absolvovali aj viaceré ďalšie lokálne súťaže i preteky s medzinárodnou účasťou. Zapojili sa aj do boja

o Pohár primátora Vysokých Tatier. K našim skúseným reprezentantom pribudli aj noví členovia z radov najmladších – Riško Zubaj, Zinka Zubajová a Zoja Mária Ridges. Naši pretekári v tejto štvorite série hviezdili a medailo-



Nina Jacková.



Sebastián Ilavský (vľavo).

vé pozície brali doslova útokom. Matej Juhás vyhral všetky preteky. V celkovom hodnotení získal prvenstvo, rovnako ako Nina Jacková. Druhé miesto si vybojovali Adrián Michalko a Dáška Juhášová, tretie miesto Natália Rysulová. Ivetka Pušková a Riško Zubaj skončili na piatom mieste a Zinka Zubajová a Zoja Mária Ridge na šiestom.

V rámci letnej prípravy absolvujú zverenci trénera Mareka Baláža aj rôzne bežecké preteky. Lesný beh v náročnom teréne koncom júna (28.6.) v Tatranskej Polianke vyhrala Dáška Juhášová, Adrián Michalko sa napriek zraneniu nevzdal a skončil tretí a krásne tretie miesto si vybojoval aj Riško Zubaj. Aj ďalší mladí pretekári podali výborné výkony, aj keď na víťazné priečky zatiaľ nestačili.

V septembri na pretekoch Tatranskej juniorskej bežeckej série v Novej Polianke opäť výborne zabodovali súrodenci Juhášovci (Dáška 1., Matej 2.), stupienky víťazov o chlpu unikli Zojke Márii Ridge (4.) a Riškovi Zubajovi (4.). Na ďalších pretekoch v Hybiach ešte zlepšili svoju bilanciu: M. Juhás 1., D. Juhášová 1., N. Rysulová 2., R. Zubaj 2., Z. Zubajová 4., I. Pušková 5.

Naši pretekári zabodovali aj na Svetovom pohári v severskej chôdzi (World Cup Nordic Walking) na Štrbskom Plese v polovici septembra (14. 9.). Matej a Dáška Juhášovci vo svojich kategóriách vyhrali, Natália Rysulová obsadila tretie miesto.

Nina Jacková k dvojnásobného titulu

lu majsterky Slovenska v bežeckom lyžovaní (šprint klasicky a 3 km klasicky) pridala aj ďalší majstrovský titul v biatlone a jedno biatlonové striebro. V celkovom hodnotení Slovenského pohára v biatlone skončila tretia.

Nádejná športovkyňa po siedmich rokoch reprezentácie ŠK Kriváň Važec v bežeckom lyžovaní a troch rokoch štartovania za TJ Tatran Hybe v biatlone pod vedením trénera Michala Adamova po opustení základnej školy bude svoj športový talent rozvíjať v ŠKP Bratislava.

Výborné výsledky v uplynulej sezóne má na konte aj Sebastián Ilavský, ktorý v kategórii juniorov reprezentoval Slovensko už aj na viacerých zahraničných súťažiach (ŠK Železiarne Podbrezová). V rámci Svetového pohára juniorov Ibu Cup v slovinskej Pokljuke v decembri 2023 odbehol rýchlostné preteky (84. miesto) a vytrvalostné preteky (47. m), na druhom kole v talianskom Ridnaun absolvoval dvakrát rýchlostné preteky (93. a 94. m). Koncom decembra 2023 sa zúčastnil nominačných pretekov s medzinárodnou účasťou v Novom Meste na Morave, kde vo vytrvalostných pretekoch získal bronz a v rýchlostných pretekoch 4. miesto.

Tieto výsledky mu zabezpečili miestenku na juniorských Majstrovstvách Európy v poľských Jakuszyciach. Štartoval tam vo vytrvalostných pretekoch (46. m), rýchlostných pretekoch (40. m) a pretekoch s hromadným štartom (47. m). Nominoval sa aj na Maj-

strovstvá sveta juniorov v estónskom Otepää, kde bežal vytrvalostné preteky (63. m), rýchlostné preteky (61. m) a štafetu (13. m).

Na letných Majstrovstvách sveta juniorov v Osrbli odbehol rýchlostné preteky (36. m) a stíhacie preteky (34. m). V súčasnosti sa Sebastián venuje pripravám na zimnú sezónu, kde vrcholom budú Majstrovstvá sveta juniorov Ostersunde vo Švédsku.

Pekný úspech dosiahla aj Martina Michalková, ktorá v Košiciach odbehla polmaratón (21,09 km) s časom 1:58:30. (mp)

Oznamy

Poslanec Peter Jacko sa vzdal funkcie, v poslaneckom zbore ho nahradí Martina Michalková.

• • •

Obec má k dispozícii kompostéry, v prípade záujmu bližšie informácie získate na obecnom úrade.

• • •

Na december pripravujeme druhé číslo obecných novín. Dočítate sa o činnosti ďalších obecných spolkov a organizácií (hasiči, šachisti...) i aktivitách a udalostiach z obce. Spracovávame aj tému o ďalšom smerovaní Domu J. Hálu, kde starosta obce iniciuje vznik občianskeho združenia, ktoré by podporovalo a rozvíjalo aktivity s cieľom udržiavať dielo J. Hálu stále živé.

KALENDÁRIUM

od Kataríny do Silvestra



ORGANIZÁTOR - Obec Važec

v spolupráci s DHZ ZŠSMŠ FZ Stráne MO MS ZRPŠ MO JDS
MS SČK Poľovnícke združenie Kriváň OZ Deti spod Kriváňa



Predsedníčka MO MS Miroslava Bartková počas prihovoru (foto hore) a pri otváraní studničiek (foto dolu).

Ludovít Renko vystavoval svoju zbierku zvoncov.



Šikové žienky ponúkali vlastnoručne vyrobené dekorácie.



Výstava Veroniky Kočárikovej Nielen šaty robia človeka.



Výzdoba domu počas chorovodu Omilienci na ulici Hlavnej (rod. Jurčová).